

causam communiter tenent doctores, vix uno vel altero excepto, indulgentias portunculæ non communicari ecclesiis aliorum ordinum præter ordinem S. P. N. Francisci. Idem asserendum de altaribus privilegiatis ob specialem rationem talis altaris. Secus dicendum de indulgentiis perpetuis, et quæ continent rationem generalem. Vide Donatum, l. c.

63. *Ponitur quæstio, et ratio dubitandi, utrum cæteri mendicantes communicent cum privilegiis Societatis Jesu.* — Quæritur II. Utrum ordines habeant communicationem omnium privilegiorum Societati Jesu concessorum? Ratio dubitandi est, quod præfata Societas habeat quædam privilegia cum clausula, « ne illis per communicationem fruantur cæteri mendicantes, » uti videre est in Bulla Gregorii XIII, pium et utile, etc., quæst. 77, inter constitutiones dicti Pontificis, tom. II, Bullar. Cherubin., ubi Papa, postquam circa ordines ab eis recipiendos privilegia sequentis tenoris concessit :

« § II. Nonnulli tamen antistites post concilii Tridentini decreta eos sic præsentatos, prius in hujusque, tam in minorum, quam sacrorum ordinum hujusmodi præscripto munere exercitatos, temporumque determinantium post susceptos descriptum finem, antequam ad superiores ordines ascendant, omnino expectandam, eosque in eorumdem ordinum sanctionibus, chorique officiis plene instructos, et denique super eorumdem vita, moribus, ætate, et natalibus, ad parochi inquisitionem, aut alias testimonium et certa alia requisita habenda esse contendunt, quamvis ad eosdem ordines suscipiendos numeris alioquin omnibus idonei dimittantur.

» § III. Nos his incommodis, quantum in nobis est, occurrere volentes omnibus episcopis, et aliis antistitibus, præsentibus et futuris in perpetuum præcipimus, atque interdiciamus, ne ab hujusmodi promovendis, qui licentiam a præposito generali dictæ Societatis pro tempore existente, vel ab eo delegatis habuerint, quidquam prædictorum requirant, vel exigant, sed ipsos etiam absque ulla functione in ordinibus ipsis, interstitiorumque ad illos suscipiendos observatione, aut inquisitione de cantu, officiis, ceremoniis ecclesiasticis, idoneitate, proprii ordinarii licentia, aut aliis in aliis requisitis ad minores, ac etiam extra tempora a jure statuta,

tribusque Dominicis, vel aliis festis diebus etiam continuis ad sacros, etiam præbyteratus, ordines promoveant, ac si omnibus requisitis præditi essent. Nos enim illis ordines omnes prædictos sic suscipiendi, ac prædictis antistitibus eos ipsis conferendi facultatem tribuimus, tandem subjunxit sequentem clausulam. Præsentis autem gratiæ communicationem omnibus aliis, etiam qui sua privilegia cum ipsa Societate copiose participant, participareque poterunt, quomodolibet in futurum fieri prohibemus. Quibus non obstantibus. »

64. *Resolvitur affirmative, etiam quoad illa privilegia, quæ habent cum clausula: Ne aliis per communicationem gaudeant.* — Resp. Ordines mendicantes præfatos, et plenam habent communicationem omnium privilegiorum Societati Jesu concessorum, non tantum illorum, quæ sine, sed etiam cum allegata, aut simili clausula ei concessa fuere, et in specie etiam privilegiorum a Gregorio XIII, concessorum juxta tenorem num. præced. allegatorum circa ordines recipiendos. Diana, p. III, tract. II, *Resolut.* 81. Roderiquez, tom. I, qq. *Regular.*, q. 55, art. 7, de hoc puncto fusius disserens, Herinx, *Disp.* 4, *de Legib.*, q. 6, n. 75. Donatus, p. I, tom. I, tract. VII q. 8. Miranda, in *Manual. prælat.*, tom. II, q. 43, art. 5, conclus. 2. Ratio est, quia subsequentes Pontifices de novo absque dictis limitationibus plenissimam concesserunt mendicantibus, et confirmarunt communicationem privilegiorum; quorum Pontificum potestati derogare non statuit ullus antecessor juxta unanimum; cum non habeat par in parem imperium, c. *Exit.*, § *Cæterum, de Verborum signific.*, et alibi.

65. *Quia Pontifices successores absolute concesserunt communicationem: et qui?* — Quod autem successores sine dictis limitationibus concesserint, patet ex variis eorum Bullis allegatis, lib. I, tit. XI, num. 51. Quibus accedunt Clemens VIII, utpote qui per Bullam supra num. 57, allegatam pro ordine nostro de novo concessit, innovavit et confirmavit omnia et singula privilegia quibuscunque, et quomodocunque concessa, « non obstantibus quibusvis clausulis irritativis, annullativis, cassativis etiam privilegiorum eorum revocativis, restrictivis, reservativis, exceptivis, declarativis, mentis attestativis, ac derogatorum derogativis, etc. » prout amplius videre est in citata Bulla, § 5. Item

Gregorius XIV qui Cisterciensibus, et Cruciferis præter cuncta alia privilegia etiam in specie concessit privilegia Societatis Jesu, per constitutionem *Illius qui*, quæ est 17, in tom. II, Bullar. cum quibus Cisterciensium privilegiis cæteros mendicantes, præsertim vero fratres minores communicare, ex pluribus supra allegatis Bullis, præcipue vero Clementis VIII, supra num. 57, allegata: ut proin prorsus nullum dubium supersit, quin cæteri mendicantes, præsertim Fratres minores gaudeant quoque privilegiis Societatis Jesu, etiam cum clausula n. 93, allegata concessis.

66. *Religiosi mendicantes non communicant cum aliis in pœnalibus et odiosis.* — Quæritur III. An religiosi communicantes in privilegiis, etiam communicent in pœnis, et prohibitionibus alterius ordinis? Resp. Cum communi doctorum negative, ut habet novissima regula juris in 6. « Odiâ restringi, et favores convenit ampliari. » Unde

67. *Doctrina practica ad propositum.* — Inferes primo. Si in una religione lata sit excommunicatio Papalis contra subornatores, hanc non extendi ad alias religiones. Ita Herinx, num. 81, post Portel.

68. Inferes secundo, cum Diana, loc. cit., quod quando Pontifices concesserunt privilegia Societati Jesu tali modo, ut subditi ejus non communicent illis, nisi concedantur ipsis a suo generali, hæc limitatio non liget alios regulares, sed inconsulto suo generali gaudeant talibus privilegiis, prout omnes concedunt. Secus dicendum, si ipsismet privilegiis adderentur quædam restrictiones ad coarctandum eorum favorem; hæ enim limitationes procul dubio communicantur aliis ordinibus, cum non communicent majorem favorem, quam sit datus a principali concessione. Ita Herinx, numer. 28 et seqq. id exemplificans. Ratio disparitatis est, quia hic additur restrictio potius ad subveniendum incommodis specialis instituti societatis, sicque ad exhibendum ipsi specialem favorem per talem limitationem.

69. *Cessante ex aliqua ratione, vel privilegio apud eum cui primitus concessum est, non cessat apud communicantem.* — Quæritur IV. Quid juris, si privilegium alteri communicatum, penes primum privilegiatum restringatur, vel usu contrario penitus aboleatur? Resp. cum Engel, h. t. n. 11. Antonio a Spiritu S., n. 54 et aliis passim, id non nocere secundo privilegiato per communica-

tionem. Ratio est, quia hujus privilegium dependet quidem a priore in productione non vero in conversatione; statim enim ut privilegia concessa sunt uni v. g. religioni, propria etiam alterius religionis habentis communicationem cum illa, effecta sunt, neque etiam vi talis communicationis communicatur alteri religioni usus, vel abusus talis privilegii (hoc enim est odiosum) sed jus eo utendi. Unde quamvis primus ordo, cui tale privilegium primo concessum est, illud per non usum vel renovationem amiserit, adhuc secunda religio, cui fuit communicatum, potest illo uti, cum eidem jus jam fuerit acquisitum. Intellige, dummodo ante communicationem privilegiorum alteri religioni factam, privilegium penes primum ordinem necdum cessaverit. Siquidem in communicatione privilegiorum semper intelligitur, licet non exprimatur (frequenter tamen exprimitur) clausula illa, dummodo privilegia adhuc sunt in usu; nam alioquin, quod non amplius esset, neque communicari posset.

70. *An et quomodo communicantes privilegiis aliorum, possint illis contra hos uti?* — Quæritur V. An religiosi communicantes in privilegiis possint his uti in judicio contra eosdem religiosos, quibus ea primitus fuerunt concessa? Resp. affirmative, dummodo religiosi communicantes sint rei, vel agent de damno vitando. Ita Antonius a Spiritu S., loc. cit., n. 69, et alii communiter, paucis exceptis. Siquidem facta semel privilegiorum communicatione quælibet religio æqualiter, et independenter ab alia participat illa privilegia.

71. *Privilegiatus contra privilegiatum non utitur privilegio, quomodo intelligendum?* — Nec obstat illud commune dictum juris consultorum, « privilegiatus contra privilegiatum non utitur privilegio, sed jure communi, » arg. l. *Privilegia*, ff. *de privileg. Credit.* ibi: « privilegia non ex tempore æstimantur, sed ex causa; etsi ejusdem tituli fuerint, concurrunt. » Resp. enim cum Engel, tit. *de in integrum restit.*, in 6, id verum esse, quando utriusque pars est causa, ut patet ex citato textu juris. Secus autem esse, si unus certet de lucro captando, et alter de damno vitando: tunc enim is, qui in lucrum cupit, merito prævalere debet, et qui ex re aliena lucrum quaerit. Idem dicitur de eo, qui est reus, et pulsatur in judicio: nam « favorabiliores rei potius, quam aciores habentur »

ur, » l. *Favorabiliores*, ff. de Reg. jur. Concordat, atque utramque partem probat textus in l. *Verum*, § fin. ff. de Minorib., ubi Summarium sic loquitur: « Si sint duo privilegiati pari privilegio, præfertur ille, qui certat de damno vitando: sed si uterque certet de hoc, est potior causa rei: sed si sint privilegiati dispari privilegio, privilegium potentioris præponitur. » Hæc Summarium.

72. Alii sub aliis terminis respondent, dicendo, dictum axioma habere locum, quando ex parte utriusque concurrat privilegium; id est, quando sunt in casu, quo utriusque privilegium valet: secus autem esse dicunt, quando unus est privilegiatus tantum in genere, alter autem specialiter in casu, de quo agitur: tunc enim privilegium speciale præfertur generali. Sic fit, quando una ecclesia præscribit contra aliam ecclesiam: nam Ecclesia præscribens solum est privilegiata in genere, cum non habeat privilegium, ut possit contra aliam ecclesiam præscribere minori tempore, quam 40 annis; altera vero Ecclesia est privilegiata in specie, ac in ista causa, ut contra eam non possit præscribi minori tempore, quam 40 annis, unde nec prævalet.

IV.

DE INNOVATIONE, CONFIRMATIONE, ET USU PRIVILEGIORUM.

73. *Confirmatio et innovatio privilegii, quid?* — Quæritur I. Quid, et quotuplex sit confirmatio, seu innovatio privilegiorum? Resp. I. Confirmatio, seu innovatio privilegiorum aliud non est, quam corroboratio privilegii legitime jam habiti. Patet definitio ex terminis, atque ex dictis supra lib. II, tit. XXX, de *Confirmat. utili, vel inutili*.

74. *Dividitur in communem, seu ordinariam.* — Resp. II. Confirmatio est duplex, una videlicet in forma communi, seu ordinaria, alia in forma speciali, seu ex certa scientia. Confirmatio in forma communi, seu ordinaria est, qua jus seu privilegium, prout hic et nunc reperitur, corroboratur, seu confirmatur relinquendo illud in suo statu, sive dein validum sit, sive invalidum: quoniam confirmatio in forma communi nullam jus novum tribuit, nec invalidum aliquid revalidat, prout amplius dictum, et

approbatum habetur cit. lib. II, tit. XXX, de *Confirmat. utili*. a n. 4.

75. *Specialem, seu ex certa scientia.* — Confirmatio specialis, seu ex certa scientia est, quando legitimus superior perspecta totius rei natura, et consideratis considerandis circumstantiis privilegium corroborat: quod faciendo non tantum privilegium etiamnum validum corroborat, sed insuper revalidat, si ex quacunque causa cessasset revocatum, aut alias invalidum redditum fuisset, prout patet ex primis præced. cit. loc. a n. 4 et n. 28.

76. *Sumi potest materialiter, vel formaliter.* — Quæritur II. Quid operetur confirmatio, vel innovatio privilegii? præsertim an jus novum tribuat? Ante responsionem notandum, non esse hic quæstionem de innovatione præcise materiali, qua instrumenti privilegii deperdita, vel corrosa, vel vetustate corrupta, aut non amplius legibilia reddita, de novo describuntur, aut aliter innovantur (hac enim innovatione nullum jus novum tribui, certum est); sed de confirmatione formali, qua confirmatur, et innovatur ipsa concessio privilegii a Papa, vel principe facta H. N.

77. *Confirmatio ordinaria seu in forma communi, nullum jus novum tribuit.* — Resp. I. Si confirmatio privilegii fit in forma communi, nullum jus tribuit privilegiato, sed relinquit privilegium in suo statu, quo reperit, adeo ut si etiamnum validum existat, illud quidem corroboret, minime tamen revalidet; si aut ab initio invalidum, aut postea revocatum fuisset, aut alia de causa valere cessasset. Communis et certa, patetque ex dictis cit. lib. II, tit. XXX, de *Confirmat. utili vel inutili* a n. 4, ubi n. 6, ostenditur, hujusmodi confirmationem tamen non esse inutilem.

78. *Bene vero confirmatio specialis, seu ex certa scientia.* — Resp. II. Si confirmatio privilegii fit in forma speciali, seu ex certa scientia verum jus novum tribuit, ut non tantum valida corroboret, sed insuper revalidet, et de novo concedat privilegia, quæ per non usum, vel usum contrarium amissa, vel a jure communi, vel ab homine, et per constitutionem in corpore juris communis non clausam revocata fuere. Donatus, p. 1, tr. XI, q. 4 et 7; Roderiquez, tom. I, qq. *Regular.* q. 8, art. 6. Ratio est, quia confirmatio ex certa scientia æquivalet novæ concessioni, ac supplet omnes defectus, qui

suppleri possant, ac solent, estque in re et effectu nova concessio, prout amplius dictum et probatum est lib. II, tit. XXX, de *Confirmat. utili et inutili*. Et late deducit Barbosa, de *Clausulis frequentibus*, clausula est certa scientia. Hinc Pontifices, quando de facto confirmant privilegia, caute apponere solent clausulas infra allegandas. ne per suas confirmationes in forma speciali, seu ex certa scientia datas indiscriminatim derogent constitutionibus antecessorum, aut decreti concilii Tridentini.

79. *Obijciunt decretum congregationis.* — Nec obstat decretum congregationis 1628, 17 novemb. editum, et ab Urbano VIII approbatum sequentis tenoris.

« Sacra Congregatio S. R. E. cardinalium negotiis, et consultationibus episcoporum, et regularium præposita censuit, per confirmationes privilegiorum, quas regulares a Sede Apostolica post sacrum concilium Tridentinum obtinuerunt, nequaquam revixisse privilegia, prius ab eodem concilio, ac deinde etiam ipsius Congregationis decretis sublata atque extincta. si quæ habebant, absolventi a casibus ordinario loci reservatis, quemadmodum nec indulta absolventi a casibus contentis in Bulla quæ in Cœnæ die Domini legi consuevit, ut puta, sublata per annuam ipsius Bullæ publicationem, vires aut robur acquisivisse ex subsequentibus privilegiorum confirmationibus; ac proinde regulares cujusvis ordinis, congregationis, societatis, et instituti, etiam necessario exprimendi, nec intra nec extra Italiam in vim privilegiorum, aut confirmationem ejusmodi, quas, vel hactenus obtinuerunt, vel deinceps forte obtinebunt, posse quemquam absolvere ab eisdem casibus in Bulla Cœnæ, aut ordinario loci reservatis: ac si secus egerint, absolutiones nullas, atque irritas esse fuisse, ac fore. Ab aliis vero casibus et censuris Sedi Apostolicæ reservatis; si quidem regulares habent a Sede Apostolica facultatem absolventi illam extra Italiam minime subiatam fuisse, iisdem Sacræ Congregationis decretis hac de re editis, jussu sancti mem. Clementis VIII. » Ita habetur in libello intitulo Bullæ et decreta recentiora, fol. 499.

80. *Respondetur ad illud. A casibus Bullæ Cœnæ, et episcopo reservatis non possunt absolvi regulares vi privilegiorum.* — Resp. exim, hoc decretum vel intelligendum esse de confirmatione in forma communi, prout

post Merolam, tom. III, de *Privileg.* cap. V, de *Confirmat.* n. 61, vult Donatus, loc. cit. n. 13, aut intelligendum esse de solis casibus episcopalibus et contentis in Bulla Cœnæ, utpote de quibus solis loquitur præfatum decretum, et quos ex speciali ratione semper respective reservatos esse vult sancta Sædes.

81. *Unde cognoscatur confirmationem esse specialem, seu ex certa scientia.* — Quæritur III. Unde cognoscatur confirmationem esse in forma speciali seu ex certa scientia. Resp. Ad hanc quæstionem jam patere ex dictis lib. III, tit. XXX, n. 8, ubi vide.

82. *Plurimum regularium præsertim mendicantium privilegia de facto sunt confirmata.* — Quæritur IV. An de facto, et qualiter confirmata sint privilegia regularium? Resp. I. Certum ac indubitatum est apud omnes, regularium præsertim mendicantium privilegia de facto revera pluries esse confirmata; quia confirmatoriæ præfatorum privilegiorum Bullæ authenticæ passim habentur, quarum infra aliquas allegabimus.

83. *Non tantum in forma communi, sed etiam ex certa scientia. Et quidem privilegia ordinis nostri amplissime sunt confirmata per Bullam specialem Gregorii XIII.* — Resp. II. Mendicantium privilegia præsertim nostri ordinis non tantum in forma communi, sed etiam in speciali, et ex certa scientia sæpius confirmata existunt. Patet conclusio rursus ex diversis confirmatoriis Bullis authenticis. Et quidem pro ordine nostro constat ex Bulla Gregorii XIII, Ex benigna, cujus copia authentica Frisingæ apud nos in archivio habetur sequentis tenoris.

Gregorius papa XIII, ad perpetuam rememoriam.

« Ex benigna Sedis Apostolicæ provisione provenire dignum est, ut personæ Deo devota sub regulari castimonio Domino militantibus pia devotione proficiant, unde Romanus Pontifex quandoque per prædecessores suos pro religionis conservatione, et augmento, ac personarum earumdem quiete, et commodo concessa approbat, et innovat, ac approbata et innovata Apostolica auctoritate communit. Sane pro parte dilecti filii Christophori de capite fontium moderni generalis ministri ordinis Fratrum Minorum de observantia nobis nuper expositum fuit, quod cum inter operarios qui ad excolen-